

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Strategian tavoitteet ja visio ovat erinomaiset. Ne on huomioitu kiitettävän monipuolisesti ja eri näkökulmista. Strategiassa on huomioitu erilaiset ihmisryhmät ja toimijat unohtamatta globaalisuutta ja ilmastokriisiä. Myös kulttuurinen kestävyys, saavutettavuus, osallistavuus, yhteiskunnan ja yksilöiden resilienssi sekä taloudelliset näkökulmat on huomioitu.

Tavoitteiden ja toimenpidelinjausten ohella tarvitaan kuitenkin selkeämpi toimeenpanosuunnitelma.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Tavoitteet ja toimenpidelinjaukset tukevat hyvin Museoalan ammattiliiton tekemää edunvalvontatyötä niin alan palkkauksen kuin koulutuspolitiikan näkökulmista. Esimerkiksi kulttuuriperintöalan osaajien saatavuus eli riittävä henkilöstöresurssi on taattava. Alan on oltava houkutteleva palkkauksen ja muiden työehtojen osalta ja pystyttävä kilpailemaan koulutetusta työvoimasta.

Myöskään tarvittavaa monipuolista koulutusta ei ole varaa ajaa alas; tarvitaan riittävästi yliopistollista humanistista koulutusta sekä ammattikorkeakoulutusta.

Kommenttinne lukuun 5.1

Tavoitteissa ja toimenpidelinjauksissa on kiitettävän monipuolisesti ja laaja-alaisesti huomioitu eri näkökulmia sekä avattu oman kulttuuriperinnön merkitys ja oikeus siihen jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle.

Näemme tärkeänä konkreettisena kehotuksena kirjauksen: ”Yhteiskunnan tulee huolehtia taloudellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten edellytysten luomisesta kulttuuriperintötyölle ja kulttuuriperintöalan toimijoille.”

Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen tulisi kirjata myös linjauksiin ja tavoitteisiin.

Kommenttinne lukuun 5.2

Tärkeitä, välttämättömiä tavoitteita ja toimenpidelinjauksia koko maapallon kannalta, tänä ilmastonmuutoksen ja ilmastokriisin aikana. Luvussa on laaja-alaisesti mietitty tavoitteita ja toimenpiteitä, niin kansalliselta kuin globaalilta kannalta.

Kestävän kehityksen kädenjäljen edistäminen tulee ulottaa kaikkiin toimintoihin.

Kommenttinne lukuun 5.3

Tärkeä luku, sillä sivistyksen merkityksen arvostaminen on valitettavasti vähentynyt ja se näkyy mm. koulutuspolitiikassa.

Toimenpidelinjauksiin voisi lisätä sanan vaaliminen ja muuttaa sanan informaali epämuodolliseen oppimiseen:

”Omaehtoista elinikäistä oppimista tuetaan lisäämällä kaikenikäisten mahdollisuuksia monimuotoiseen kulttuuriperinnön harrastamiseen, vaalimiseen ja epämuodolliseen oppimiseen.”

Kommenttinne lukuun 5.4

Taloudelliset vaikutukset tulee huomioida yli sektorien; kulttuurin kerrannaisvaikutukset on huomioitava myös panostuspuolella. Kestävä kulttuuriperinnön vaaliminen tarvitsee vahvaa taloudellista panostusta, jotta alalla on jatkossakin monialaista ja asiantuntevaa henkilöstöresurssia.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

On erittäin tärkeää jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että alueellisen eriytyminen otetaan huomioon kulttuuripolitiikan saralla. Kulttuuriperintö- ja luonnonperintökohteilla on alueille suuri merkitys taloudellisesti ja sosiaalisesti ja tätä voidaan vahvistaa vielä nykyisestä. Yhteisöjen hyvinvointi lisääntyy yhteisesti koetun alueellisen arvostuksen ja vaalimisen kautta. Myös alueiden kiinnostavuus muiden toimijoiden osalta kasvaa ja näin voidaan luoda alueille infrastruktuuria, joka tukee alueellista toimintaa taloudellisesti sekä lisää alueellista identiteettiä.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

Luonnonperintöä ja kulttuuriperintöä on suojeltu Suomessa hienosti. Tällä saralla kannattaa tehdä yhteistyötä jatkossakin ympäristöministeriön ja opetusministeriön välillä. Haastavimpia tilanteita kulttuuriympäristön suojelun kannalta ovat ne, joissa on valittava, säästetäänkö kulttuuriperintö vai pyritäänkö ympäristö ennallistamaan luonnonmukaiseen tilaan. Nämä ovat loppukädessä poliittisen päätännän alaisia asioita, mutta näihin olisi hyvä tehdä yhdessä jotain pohdintaa.

Ehdotamme sanan luonnonperintö lisäämistä lauseeseen:

”Kulttuuriperintöalan kytkökset yhteiskunnan eri osa-alueille kuten luonnonperintöön, tutkimukseen, koulutukseen, kasvatukseen, aluekehitykseen, sosiaali- ja terveysalaan, matkailuun, maatalouteen, infrastruktuureihin ja elinkeinoihin on tunnistettava nykyistä kattavammin.”

Monialainen osaaminen on tärkeää, että voidaan puhua oikeasti kestävästä kulttuuriperinnön vaalimisesta, taloudellinen näkökulma mukaan lukien. Kyse on myös henkilöresursseista, joilla toteutetaan strategia.

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpanosuunnitelma on erittäin tärkeä, jotta strategia saadaan oikeasti käyttöön. Toimeenpanosuunnitelmassa tarvitaan selkeitä kirjauksia ja konkretiaa, kuka käytännössä vastaa ja mitä rooleja kenelläkin toimeenpanossa on. Toimenpidelinjaukset on kirjattu passiiviin eli ”tuetaan, vahvistetaan” eli toimeenpanosuunnitelmassa tarvitaan enemmän konkretiaa. Selkeät roolit helpottavat käytännön työtä ja auttavat tavoitteiden saavuttamisessa. Toimeenpanosuunnitelmassa tarvitaan myös arviot ja kirjaukset lisäresurssien tarpeesta, jotta strategian kaikkia osa-alueita saadaan edistettyä suunnitelmallisesti.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Strategian laadinta tehtiin hienosti osallistaen laajasti eli samaa käytäntöä on hyvä jatkaa. Toimeenpanosuunnitelmaan olisi hyvä osallistaa kulttuuriammattilaisten ohella myös ulkopuolisia tahoja.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Museoalan ammattiliitto voi tiedottaa omilla kanavillaan strategiasta, kannustaa osallistumaan toimeenpanoon ja ottaa kantaa jatkossakin.

Mäkelä Katariina

